
202

Besluit van 12 april 1995, houdende aanwijzing van registraties als bedoeld in artikel 3, derde lid, onderdeel d van de Abw, IOAW en IOAZ (Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van 23 december 1994, Directoraat-Generaal Sociale Zekerheid, nr. SZ/BV/UKB/UAB/94/50362;

Gelet op artikel 3, vierde lid, van de Algemene bijstandswet, artikel 3, vierde lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en artikel 3, vierde lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;

De Raad van State gehoord (advies van 20 maart 1995, no. W12.94.0787);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van 7 april 1995, Directie Bijstandszaken, nr. BZ/UK/1331;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. Abw: de Algemene bijstandswet;
- b. IOAW: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
- c. IOAZ: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen.

Artikel 2

1. Als registraties in de zin van artikel 3, derde lid, onderdeel d, van de Abw, artikel 3, derde lid, onderdeel d, van de IOAW en artikel 3, derde lid, onderdeel d, van de IOAZ worden aangewezen de registratie als:

- a. duurzame gezamenlijke huishouding op grond van:
  - 1° de Algemene Ouderdomswet;
  - 2° de Algemene wet bijzondere ziektekosten;
  - 3° de Toeslagenwet;
  - 4° de Wet op de inkomstenbelasting ;

- 5° de Wet op de loonbelasting;
  - 6° de Wet op de studiefinanciering;
  - 7° de Wet uitkeringen burger-oorlogsslachtoffers 1940–1945;
  - 8° de Wet uitkeringen vervolgingsslachtoffers 1940–1945;
  - 9° de Ziekenfondswet;
  - b. duurzame gemeenschappelijke huishouding op grond van:
    - 1° de vierde afdeling van de zevende titel van boek 7A van het Burgerlijk Wetboek;
    - 2° de Wet individuele huursubsidie;
  - c. gemeenschappelijke huishouding op grond van:
    - 1° de Successiewet 1956;
    - 2° een verblijfsrecht ingevolge de Vreemdelingenwet voor verblijf bij partner;
  - d. duurzame relatie op grond van de Rijkswet op het Nederlanderschap.
2. Een registratie als bedoeld in het eerste lid, onderdelen a tot en met d, is aanwezig gedurende de periode waarin bij de toepassing van de daar genoemde wetten op enig moment rechtsgevolgen worden verbonden aan het bestaan van een duurzame gezamenlijke huishouding, een duurzame gemeenschappelijke huishouding, een gemeenschappelijke huishouding of een duurzame relatie.

Artikel 3

Voor de toepassing van artikel 3 van de Abw, artikel 3 van de IOAW en artikel 3 van de IOAZ wordt een registratie als bedoeld in artikel 2 in aanmerking genomen indien deze:

- a. bij de aanvraag van bijstand of uitkering bestaat;
- b. in een periode van twee jaar voorafgaand aan de aanvraag van bijstand of uitkering op enig moment heeft bestaan;
- c. in een periode van twee jaar voorafgaand aan de bekendmaking van een besluit als bedoeld in artikel 5, derde lid, van de Invoeringswet herinrichting Algemene Bijstandswet op enig moment heeft bestaan; dan wel
- d. gedurende de verlening van bijstand of uitkering plaatsvindt.

Artikel 4

Voor de toepassing van dit besluit wordt een duurzaam gezamenlijke huishouding op grond van de Algemene Bijstandswet, dan wel de IOAW of de IOAZ zoals die luiden tot het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit, gelijkgesteld met een gezamenlijke huishouding op grond van de Algemene bijstandswet, de IOAW of de IOAZ.

Artikel 5

Dit besluit treedt in werking met ingang van het tijdstip waarop de Algemene bijstandswet in werking treedt.

Artikel 6

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit aanwijzing registraties gezamenlijke huishouding.

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 9 mei 1995, nr. 89.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 12 april 1995

Beatrix

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. P. W. Melkert

Uitgegeven de *dertiende* april 1995

De Minister van Justitie a.i.,
H. F. Dijkstal

NOTA VAN TOELICHTING

Het kabinet is van mening dat een goede uitvoering van het partnerbegrip is gediend met de mogelijkheid gebruik te maken van de toepassing van overeenkomstige begrippen in andere regelingen ten aanzien van de gezamenlijke huishouding. In de toelichting op de eerste nota van wijziging op de heringerichte Algemene Bijstandswet wordt dan ook aangegeven dat voor een effectieve handhaving het noodzakelijk is dat voor de toepassing van de bijstand de presentatie voor een andere regeling doorslaggevend kan zijn (kamerstukken II, 1993–1994, 22 545 nr. 18, blz. 38). Aldus wordt voorkomen dat betrokkenen de presentatie kunnen aanpassen al naar gelang het financieel voordeel dat daarmee te behalen valt. Met deze aanpak wil het kabinet het zogeheten regelwinkelen voorkomen. In dit besluit zijn alleen die registraties opgenomen die materieel eenzelfde partnerbegrip hebben als in de Algemene Bijstandswet. In dat geval kan de kwalificatie als partner uit een andere regeling worden overgenomen. Dit betekent een aanzienlijke verlichting van de bewijslast voor gemeenten. De registratie heeft alleen dit gevolg indien er sprake is van en het gezamenlijk verblijven in hetzelfde hoofdverblijf en het met diezelfde persoon elders geregistreerd staan of hebben gestaan als gezamenlijke huishouding.

In dit besluit wordt ook de reikwijdte van de betreffende registraties in de tijd aangegeven. Het kabinet heeft gekozen voor een termijn van twee jaren. Welke termijn wordt gekozen, de keuze zal steeds een min of meer arbitrair karakter dragen. Door de termijn op twee jaar te stellen, wordt voorkomen dat ook minder actuele registraties zouden doorwerken. Voorts zou een langere termijn mogelijk de uitvoering te zeer belasten. Anderzijds wordt het nadeel van het al genoemde «regelwinkelen» groter, naarmate de termijn korter zou worden vastgesteld. Een keuze voor een periode van twee jaar is in dit verband dan ook evenwichtig.

Uiteraard kan het niet zo zijn dat een registratie die berust op een administratieve vergissing de betrokkenen tot gezamenlijke huishouding maakt. Op grond van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zal een verzoek tot wijziging van de registratie door de belanghebbende bij de registratiehouder tot gevolg hebben dat deze de registratie in overeenstemming brengt met de werkelijkheid. In de Wet Persoonsregistraties is bepaald dat een belanghebbende een verzoek kan doen tot verbetering of wijziging van de registratie bij de registratiehouder.

Hieraan zal veelal gevolg worden gegeven. Zo dit niet gebeurt kan de belanghebbende een verzoek indienen bij de rechtbank tot aanpassing van de registratie. Indien de rechtbank oordeelt dat wijziging aan de orde is, dient de registratiehouder niet alleen zorg te dragen voor aanpassing van zijn registratie, maar ook alle derden aan wie gegevens uit de registratie zijn verstrekt in het verstreken jaar mededeling te doen van de inmiddels opgetreden wijziging. Dit laatste geldt evenzeer indien de registratiehouder deze wijziging zelf aanbrengt op verzoek van de belanghebbende. De gemeente kan in deze situatie vervolgens uitgaan van de juiste registratie.

Bij de afweging welke registraties in aanmerking komen voor doorwerking naar Abw, IOAW en IOAZ, is bezien in hoeverre sprake is van een materieel overeenkomend partnerbegrip, en naar aard en zwaarte van de rechtsgevolgen die verbonden zijn aan de kwalificatie als gezamenlijke huishouding. De in artikel 2 genoemde registraties zijn de uitkomst van deze afweging.

Overigens kunnen andere registraties als gezamenlijke huishouding, die niet zijn opgenomen omdat deze niet volledig kunnen worden gelijkgesteld met het begrip gezamenlijke huishouding in de wet, door B&W wel worden meegenomen in hun beoordeling van de feiten en omstandig-

heden en leiden tot de conclusie dat er sprake is van een gezamenlijke huishouding. Hiervoor is echter een zelfstandig onderzoek van de gemeente nodig.

Uiteraard zal in de evaluatie van de Algemene bijstandswet ook aandacht worden besteed aan de uitwerking van dit besluit in de praktijk. Vooruitlopend daarop zal twee jaar na inwerkingtreding van de nieuwe Abw en het besluit middels een gerichte evaluatie worden gezien of zich knelpunten dan wel onbedoelde effecten voordoen aan de hand van de gemeentelijke ervaringen en de bestuursrechtspraak. Hierbij zal ook worden gezien of er wellicht meerdere regelingen, bijvoorbeeld op een lager niveau, zich lenen voor opnemings in dit besluit.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2, eerste lid

In dit artikel zijn alle regelingen opgenomen die materieel eenzelfde partnerbegrip kennen als de Abw, IOAW en IOAZ. De eisen die aan de samenleefverbanden worden gesteld in de betreffende regelingen wijken niet of slechts op geringe punten af van die die worden gesteld in de Abw. Indien de betrokkenen hetzelfde hoofdverblijf hebben en geregistreerd staan of stonden als gezamenlijke huishouding bij één van de vermelde regelingen, betekent dit dat zij ook voor de Abw, IOAW en IOAZ als gezamenlijke huishouding worden aangemerkt.

onderdeel a

In de regelingen genoemd in artikel 2, onder a, wordt (materieel gezien) hetzelfde samenleefbegrip als in de Abw gehanteerd. Net als in de Abw worden in deze regelingen ongehuwd samenwonenden met gehuwden gelijkgesteld indien men een duurzame gezamenlijke huishouding voert. En net als in de Abw zijn de hoofdcriteria gezamenlijke huisvesting en het in elkaars verzorging voorzien, of het voeren van een gemeenschappelijke huishouding.

De Toeslagenwet (artikel 1, derde lid, TW), Algemene Oudersdomswet (artikel 1, derde lid, AOW), de Wet op de studiefinanciering (artikel 1, eerste lid, onderdeel f, onder 2°, WSF), de Ziekenfondswet (artikel 1, tweede lid, Zfw), de Algemene wet bijzondere ziektekosten (artikel 1, derde lid, AWBZ), de Wet uitkeringen vervolgingslachtoffers 1940-1945 (artikel 10, vijfde lid, onderdeel a, WUV) en de Wet uitkeringen burgeroorlogsslachtoffers 1940-1945 (artikel 2a, tweede lid, onderdeel b, WUBO), hebben allemaal hetzelfde samenwoonbegrip, de gezamenlijke huishouding. Net als in de Abw zijn de criteria gezamenlijke huisvesting en het door beide partners bijdragen in de kosten van huishouding dan wel op andere wijze in elkaars verzorging voorzien. De bewoordingen van het (nieuwe) begrip gezamenlijke huishouding in de Algemene bijstandswet wijken hiervan af. Zoals in de toelichting bij het wetsvoorstel herinrichting van de Algemene Bijstandswet is aangegeven wijkt de nieuwe omschrijving materieel gezien op de hier van belang zijnde punten niet af van het (oude) samenwoonbegrip in de oude Algemene Bijstandswet, dat ook qua redactie identiek was aan het samenwoonbegrip in de TW, de AOW, de WSF, de Zfw en de AWBZ.

De gelijkstelling met gehuwd samenwonenden betekent in de TW dat men in aanmerking komt voor een toeslag tot 100 procent van het toepasselijke minimumloon. Daarnaast bestaat er recht op een overlijdensuitkering.

In de AOW betekent het voeren van een gezamenlijke huishouding naast het recht op een overlijdensuitkering, dat men – indien een partner jonger is dan 65 jaar – recht kan hebben op een partnertoeslag.

Ook in de WSF worden personen die een gezamenlijke huishouding voeren gelijkgesteld met gehuwden. Als sprake is van een afhankelijke partner dan bestaat recht op een partnertoeslag.

In de Zfw is geregeld dat medeverzekerd kunnen zijn de echtgenoot van de verzekerde of de partner met wie de verzekerde duurzaam samenwoont. Onder duurzaam samenwonen wordt het voeren van een gezamenlijke huishouding verstaan. Bijzondere voorwaarde voor meeverzekering is dat de verzekerde kostwinner is voor de medeverzekerde.

Ook in de AWBZ worden personen die een gezamenlijke huishouding voeren op dezelfde manier behandeld als gehuwden. Dit is met name van belang voor de vaststelling van de eigen bijdrage bij opname van een of beide partners in een inrichting.

In de WUV betekent de gelijkstelling dat voor een gezamenlijke huishouding eenzelfde grondslag geldt als voor gehuwden, dat de toeslag AOW op de uitkering kan worden verhoogd en dat bij overlijden van een van de partners de andere partner als weduwe of weduwnaar wordt aangemerkt, waardoor men recht krijgt op een nabestaandenuitkering. Dit geldt ook voor de WUBO.

Bepaalde faciliteiten in de sfeer van de Wet op de inkomstenbelasting (IB), zoals de overdracht van de basisaftrek (artikel 55 IB) of de meewerk-aftrek (artikel 44n IB), staan niet alleen open voor gehuwden (die niet duurzaam gescheiden leven) maar – op gezamenlijk schriftelijk verzoek – ook voor ongehuwd samenwonenden die een duurzame gezamenlijke huishouding voeren. Volgens artikel 56 IB wordt men geacht een duurzame gezamenlijke huishouding te voeren indien men gedurende het gehele voorafgaande kalenderjaar en aansluitend meer dan zes maanden in het lopende kalenderjaar een gezamenlijke huishouding heeft gevoerd en gedurende die periode is ingeschreven in de bevolkingsadministratie op een adres.

Voor het voeren van een gezamenlijke huishouding is de wijze waarop wordt voorzien in huisvesting en voeding het belangrijkste criterium.

De Wet op de loonbelasting, van belang voor de overdracht van de basisaftrek, kent in artikel 23 dezelfde definitie van het begrip gezamenlijke huishouding als de Wet op de inkomstenbelasting.

onderdeel b

In de situaties genoemd onder artikel 2, onder b, gaat het om samenleefsituaties waarin voldaan is aan de criteria van gezamenlijke huisvesting en gemeenschappelijke huishouding. Ook hier is het kabinet van mening dat een dergelijke samenwoonsituatie moet doorwerken naar de gezamenlijke huishouding op grond van de Algemene bijstandswet.

De registratie op grond van het Burgerlijk Wetboek (artikel 1623h en 1623i BW) heeft betrekking op het feit dat op gezamenlijk verzoek van de huurder van een woonruimte en van een ander persoon die in die woonruimte zijn hoofdverblijf heeft (gedurende ten minste twee jaar) en met de huurder een duurzame gemeenschappelijke huishouding voert, men als medehuurder wordt aangemerkt waardoor men dezelfde huurbescherming verkrijgt als de hoofdhuurder. Een voorbeeld hiervan is artikel 1623h, waarin is bepaald dat de medehuurder huurder wordt indien de huurovereenkomst ten aanzien van de huurder eindigt.

In de Wet individuele huursubsidie (artikel 5, eerste lid, IHS) worden ongehuwd samenwonenden, die duurzaam samenwonen, ook gelijk gesteld met gehuwden. Duurzaam samenwonen in de zin van de IHS betekent dat men gezamenlijk een woning moet bewonen en daarin een gemeenschappelijke huishouding moet voeren. Als men wordt aangemerkt als gehuwde is de meerpersoonstabel van toepassing, waardoor eerder aanspraak kan worden gemaakt op huursubsidie.

onderdeel c

In de Successiewet (artikel 24) worden ongehuwd samenwonenden op gelijke wijze behandeld als gehuwd samenwonenden indien men gedurende ten minste een aaneengesloten periode van vijf jaar een gemeenschappelijke huishouding heeft gevoerd. De gelijke behandeling houdt in dat men gebruik kan maken van een hoge vrijstelling en dat men slechts tegen een laag tarief successierechten verschuldigd is. Voor de onderhavige algemene maatregel van bestuur heeft de Successiewet uitsluitend betekenis ten aanzien van de schenking.

In de Vreemdelingen-circulaire op grond van de Vreemdelingenwet bestaat de mogelijkheid voor een ongehuwde om een verblijfsrecht te verkrijgen voor verblijf bij de relatiepartner. Criterium hiervoor is dat een gemeenschappelijke huishouding gevoerd wordt.

De gelijkstelling in het kader van de Vreemdelingenwet houdt in dat de betrokken persoon een verblijfsrecht heeft dat is afgeleid van deze relatie met de al in Nederland verblijvende persoon. Ook hier is het kabinet van mening dat wanneer men in de periode van twee jaren voorafgaand aan de bijstands-aanvraag of tijdens de bijstandverlening in het kader van de Vreemdelingenwet met gehuwd samenwonenden is gelijkgesteld, men ook in het kader van de bijstandverlening met gehuwd samenwonenden moet worden gelijkgesteld.

Of er een dergelijk afhankelijk verblijfsrecht is, blijkt uit de verblijfsvergunning waarop de titel van het verblijf staat vermeld. Ook kan een gemeente bij de vreemdelingendienst terecht om relevante informatie.

onderdeel d

Ingevolge artikel 8, vierde lid van de Rijkswet op het Nederlanderschap, geldt voor een vreemdeling, die met een ongehuwde Nederlander samenleeft in een duurzame relatie anders dan het huwelijk, een verkorte wachttijd van drie jaren (in tegenstelling tot de reguliere vijf jaren) alvorens men in aanmerking kan komen voor de verlening van het Nederlanderschap.

Artikel 2, tweede lid

In het tweede lid is aangegeven vanaf welk tijdstip kan worden gesproken van registratie in andere wetten. Als peildatum kan worden beschouwd de datum van aanvraag, de datum waarop een besluit op de aanvraag is gegeven, dan wel de ingangsdatum van de uitkering. Het kabinet is van mening dat als peildatum voor de registratie de ingangsdatum van de uitkering, dan wel de voorziening (zoals voetoverheveling) dient te gelden. Eerst dan heeft de registratie immers gevolgen voor de belanghebbenden en worden zij aangemerkt als gezamenlijke huishouding voor de registratie in kwestie.

Artikel 3

Indien de registratie elders reeds bestond of heeft bestaan vóór de aanvraag van bijstand of uitkering betekent dit dat hiermee in het kader van de verlening van bijstand of uitkering rekening wordt gehouden. Dit geldt alleen indien de betrokkenen op het moment van de aanvraag gezamenlijk gehuisvest zijn met de persoon met wie zij geregistreerd staan. Gedurende de periode van verlening van bijstand of uitkering wordt uitgegaan van de registratie die bij de aanvraag bestond en de gezamenlijke huisvesting.

Onderdeel c is bedoeld om een peildatum vast te stellen voor de lopende uitkeringen, die in de eerste 12 maanden na de invoering van de nieuwe Abw worden beoordeeld.

In die gevallen is er geen sprake van een aanvraag en wordt de periode van twee jaar voorafgaand aan de bekendmaking van het herbeoordelingsbesluit in aanmerking genomen. Hierdoor wordt een overeenkomstige toepassing als ten aanzien van aanvragers bewerkstelligd.

Voor de IOAW en de IOAZ geldt op grond van de artikelen 18 en 20 van de Invoeringswet herinrichting Algemene Bijstandswet hetzelfde.

Uiteraard wordt in het kader van de verlening van bijstand of uitkering ook rekening gehouden met de mogelijkheid dat betrokkenen zich tijdens de verlening van bijstand of uitkering elders laten registreren als gezamenlijke huishouding. Ook dat betekent dat de bijstand of uitkering daar consequenties aan verbindt in die zin dat de betrokkenen in het kader van de verlening van bijstand of uitkering worden aangemerkt als partners in een gezamenlijke huishouding.

Ook in de situatie dat er voorafgaand aan de aanvraag sprake is van registraties die geen eenduidig beeld geven over de situatie van de aanvrager, moet de gemeente uitgaan van de registratie als gezamenlijke huishouding.

Artikel 4

De reeds in het kader van de Algemene Bijstandswet als duurzaam gezamenlijke huishouding aangemerkte personen dienen ook onder de werking van de heringerichte Algemene Bijstandswet als zodanig te worden aangemerkt. Door ook te verwijzen naar de IOAW en IOAZ zoals die luiden voor de inwerkingtreding van de Invoeringswet Algemene Bijstandswet wordt ook hier bereikt dat het oude partnerbegrip gelijk wordt gesteld met het nieuwe partnerbegrip. Door deze bepaling wordt gewaarborgd dat gemeenten niet in die situatie opnieuw een onderzoek dienen in te stellen, maar betrokkenen direct kunnen aanmerken als een gezamenlijke huishouding voor de verlening van bijstand of uitkering. Met deze bepaling wordt tevens bereikt dat personen die als gezamenlijke huishouding zijn aangemerkt in het kader van de huidige ABW als gezamenlijke huishouding worden aangemerkt voor de herplaatste IOAW of IOAZ, danwel dat een aanduiding als gezamenlijke huishouding in de huidige IOAW of IOAZ leidt tot het aanmerken als gezamenlijke huishouding voor de heringerichte Algemene Bijstandswet.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. P. W. Melkert